

Statistik om hjälpmedel 2025

De vanligaste förskrivna hjälpmedlen under 2025 var hörapparater och rollatorer. Förskrivningen av medicintekniska och ortopediska hjälpmedel ökade under året, medan syn och hörselhjälpmedel minskade. Förskrivningen av tyngdtäcken har minskat kontinuerligt sedan hjälpmedelsstatistiken började samlas in 2020.

Bakgrund

I tidigare rapporter om hjälpmedel har Socialstyrelsen redovisat indikatorer för att beskriva hjälpmedelsområdet (2015) samt förekomst av regionala skillnader (2016). Det regeringsuppdrag som utgör bakgrunden till denna återkommande statistikrapportering är en ytterligare källa.

Regeringsuppdraget resulterade i en rapport som publicerades 2021.

Statistik för ett urval av hjälpmedel har publicerats i form av faktablad vid fyra tidigare tillfällen. Publiceringen 2025 innehöll uppgifter om kostnader relaterade till olika hjälpmedel. Socialstyrelsen har annonserat att uppgifterna rörande kostnader relaterade till olika hjälpmedel är så pass bristfälliga att dessa behöver ses över.

När statistikuppgifter börjar samlas in eller förändringar görs i en befintlig insamling på nationell nivå, föreligger vanligtvis en startsträcka på flera år innan statistiken uppnår en rimlig kvalitet. Startsträckans längd avgörs av flera olika faktorer men insamlingens omfattning och komplexitet har betydelse i sammanhanget. Socialstyrelsen har i tidigare publicerade faktablad, pekat på behovet av att göra statistiken mer enhetlig. I de senaste insamlingarna har revideringar av datainsamlingen gjorts, och framtida justeringar kan definitivt bli aktuella.

Definition av hjälpmedel

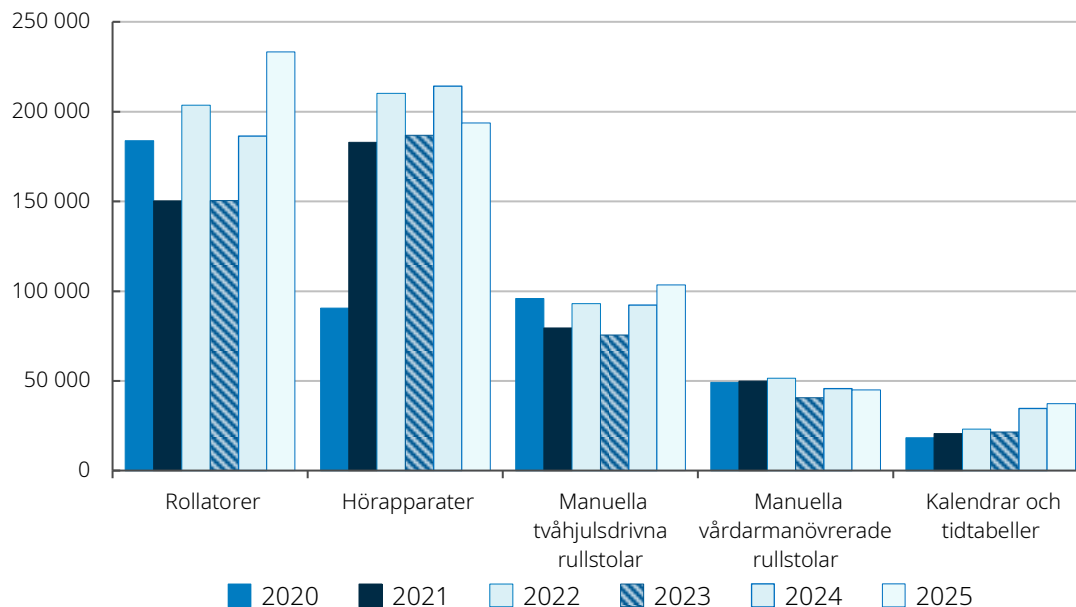
- Hjälpmedel för det dagliga livet: Individuellt utprovad produkt som syftar till att bibehålla eller öka aktivitet, delaktighet eller självständighet genom att kompensera en funktionsnedsättning, exempelvis rullstol eller rollator
- Hjälpmedel för vård och behandling: Förskriven medicinteknisk produkt som syftar till att kontrollera, bibehålla eller förbättra ett medicinskt tillstånd och som är avsedd att kunna användas utan hälso- och sjukvårdsutbildning, till exempel ortoser.

Källa: Socialstyrelsens termbank

Resultat i korthet

Mot bakgrund av att datainsamlingen har ändrats i flera delar och vid olika tidpunkter bör uppgifterna tolkas med viss försiktighet.

Figur 1. De fem mest förskrivna hjälpmedlen 2020–2025

Källa: Hjälpmedelsstatistik, Socialstyrelsen

I figuren framgår tydligt att hjälpmedel som rör förflyttning är vanliga bland förskrivna hjälpmedel, och att rollatorer är vanligast förekommande. Antalet förskrivna rollatorer uppgick år 2025 till 233 000 enheter. Nummer två på listan, hörapparater, stod för färre förskrivningar under 2025, jämfört med året innan. När det gäller hörapparater ses en påtaglig ökning under åren perioden 2020–2025, vilket sammantaget innebär mer än en fördubbling sedan startåret (se tabellbilagan för mer detaljerad information, inklusive tabeller med möjlighet till filtrering).

När det gäller tyngdtäcken så förefaller dessa i ökande utsträckning falla utanför hälso- och sjukvårdens finansiering. Det har sannolikt sin huvudsakliga förklaring i det att det medicintekniska produktrådet (MTP-rådet) sedan 2020 har rekommenderat regionerna att inte förskriva tyngdtäcken. Minskningen under den redovisade perioden är markant. Nära 27 000 tyngdtäcken förskrevs nationellt 2020, medan nivån 2025 endast nådde upp till strax över 3 000 (Tabell 1).

Köns- och åldersfördelning bland brukare

Förskrivningen av olika hjälpmedelstyper varierar med individernas ålder. När det gäller de hjälpmedel som förskrivs av hjälpmedelscentraler, vilket ofta handlar om hjälpmedel för förflyttning, ökar antalet förskrivningar med

stigande ålder. Mönstret är likartat för båda könen, dock sker betydligt fler förskrivningar till kvinnor jämfört med till män. De demografiska skillnaderna mellan könen, särskilt avseende hälsa och livslängd, har sannolikt betydelse för skillnader i förskrivningsvolym.

När det gäller hörselhjälpmedel är mönstret likartat; ju högre ålder desto fler förskrivningar. Något fler män än kvinnor förskrevs hörselhjälpmedel år 2025, vilket gäller för de flesta åldersgrupper.

Förskrivningen av ortopediska hjälpmedel följer inte samma ålderskurva som beskrivits ovan, och fler av dessa hjälpmedel förskrivs till yngre personer. De flesta förskrivningar gällde personer i ålderskategorin 18–64 år. Inga stora skillnader mellan könen kan noteras.

För synhjälpmedel ses en ökning i högre åldrar och betydligt fler kvinnor än män förskrevs dessa hjälpmedel 2025 (se vidare tabell 3 i tabellbilagan).

För att ge en bättre överblick av hur förskrivningarna fördelar sig över olika åldersgrupper presenteras uppgifterna i en så kallad ”intensitetskarta” där högre frekvenser illustreras genom mörkare kulörer (se bilagan i faktabladet).

Förskrivna hjälpmedel eller brukare

Många av de förskrivna hjälpmedlen kan användas under en relativt lång tidsperiod. Det gör att det kan förväntas föreligga en icke obetydlig skillnad mellan antalet personer med en förskrivning under ett visst referensår, och den population som faktiskt har en pågående förskrivning oberoende av tidpunkt för förskrivningen.

Antalet förskrivna hjälpmedel (items) och antalet patienter med förskrivning under referensåret är två olika sätt att beskriva utvecklingen från ett år ett år till ett annat. Det urval av hjälpmedel som används har legat fast sedan insamlingen började.

Givet att förskrivningarna ofta gäller en lång tidsperiod så kan nivåerna för de båda måtten ligga nära varandra. Analyseras skillnaderna mellan förskrivna hjälpmedel å ena sidan, och antal brukare å den andra så finns som regel ett större inrapporterat värde när det gäller antalet förskrivna hjälpmedel. Vissa undantag kan dock urskiljas. Exempelvis föreligger en stor skillnad mellan antalet förskrivna tyngdtäcken och antalet brukare. Det var samtidigt det hjälpmedel där störst utvecklingsskillnader kunde noteras mellan 2020 och 2025. Även när det gäller vissa ortopediska- och synhjälpmedel är antalet brukare fler än antalet hjälpmedel (se vidare tabellerna 2 och 5 i tabellbilagan).

Sammanfattning av utvecklingsområden

Hjälpmedelsstatistiken är en relativt nystartad statistikserie.

Erfarenhetsmässigt kan sägas att det som regel tar tid innan en statistikinsamling sätter sig och genererar stabil statistik. De viktigaste utvecklingsområdena framöver är som följer:

- Statistiken som avser hjälpmedelskostnader kan inte samlas in enligt nuvarande principer, utan behöver i framtiden koncentreras och anpassas till årsvis insamling
- En översyn av respondentförteckningen för de olika hjälpmedelsområdena
- Behovsvärdera uppdateringar av hjälpmedelstyper för statistikredovisning

Avslutningsvis finns anledning att återvända till frågan om hjälpmedelsstatistiken framtida inriktning. Kan deskriptiv statistik leverera relevanta uppgifter eller finns anledning att överväga en inriktning mot ett framtida hjälpmedelsregister med personuppgifter? Detta skulle förstås kräva att datainsamlingen regleras i lag och det skulle också betyda att statistikområdet harmonieras med utvecklingstendenserna inom Socialstyrelsens andra statistikområden.

Kontakt:

My Raquette (frågor om statistiken)

Daniel Svensson (frågor om register och statistik)

Telefon: 075-247 30 00

E-post: sostat@socialstyrelsen.se

Therese Börjesson (sakfrågor)

Telefon: 075-247 30 00

E-post: Therese.Borjesson@socialstyrelsen.se

Bilaga. "Intensitetskarta" över antal förskrivna hjälpmedel, fördelat på kön och ålder, år 2025

	Kvinnor					Män				
	0-17 år	18-64 år	65-74 år	75-84 år	85+ år	0-17 år	18-64 år	65-74 år	75-84 år	85+ år
Tyngdtäcken	739	774	24	38	41	1 271	328	13	31	31
Gåstativ	296	3 136	3 003	4 239	2 782	481	1 928	1 921	2 611	1 498
Rollatorer	536	13 880	26 073	54 897	44 601	578	8 940	19 247	38 175	26 309
Gåstolar	461	116	6	3	0	570	154	3	1	0
Gåbord	36	1 853	1 808	3 355	3 724	47	1 381	1 531	2 527	2 076
Manuella tvåhjuldrivna rullstolar	2 093	9 240	8 358	16 674	20 710	2 830	8 167	8 398	14 734	12 268
Manuella vårdar-manövrerade rullstolar	583	2 515	4 002	8 797	11 302	782	2 093	3 236	6 218	5 510
El-rullstolar, manuell styrning	12	784	516	554	188	13	627	593	685	310
El-rullstolar, elektronisk styrning	146	1 062	562	684	504	188	1 048	551	645	373
Mobila lyftar, slingsäten	146	691	804	1 478	1 578	174	837	814	1 413	1 121
Mobila lyftar, stående	3	140	170	547	1 006	3	123	202	500	618
Stationära lyftar	183	573	196	248	319	224	702	181	222	174
Sängar och liknande	287	1 934	2 221	4 019	3 995	332	2 288	2 645	4 240	3 328
Stöd för sängar	27	1 283	1 546	2 963	2 906	37	915	1 255	2 191	1 842
Röstförstärkare	2	143	88	105	38	2	77	76	124	32
Samtalsapparater	1 007	491	142	134	56	2 312	693	173	119	29
Programvara, närkommunikation	281	296	18	14	0	618	428	26	19	0
Ur och klockor	4 041	4 470	202	338	572	7 599	3 346	245	277	244
Kalendrar och tidtabeller	3 544	7 458	1 560	4 249	4 794	5 005	4 328	1 440	2 734	2 187
Hörapparater	1 264	15 476	23 885	32 591	18 900	1 522	17 593	30 490	37 255	14 817
Ankelortoser	3 358	5 212	1 482	1 496	372	4 025	4 965	1 781	1 847	365
Knäortoser	1 544	4 007	1 142	990	444	965	2 843	707	654	197
Helbensortoser	146	91	27	15	1	177	92	33	13	3
Transtibiella proteser	51	203	63	110	70	53	472	274	275	106
Förstorande videosystem	150	163	145	583	907	139	138	105	326	442
Ljudutrustning	162	214	99	393	627	68	133	99	184	177
Läsmaskiner	243	361	81	121	118	220	229	63	81	48